

Coalitieakkoord 2018-2022

Een krachtige, ondernemende partner. Dat zijn wij!

Zevenbergen

25 mei 2018

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	6
1. Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk	7
2. Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	9
3. Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	11
4. Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben.....	14
5. Partnerschap in een veranderende samenleving	16
6. Financiële paragraaf	18

Voorwoord

Op 3 mei 2018 ben ik gevraagd de totstandkoming van een nieuw college te begeleiden. Alvorens ik deze opdracht wilde aanvaarden heb ik een gesprek gevoerd met afvaardigingen van de fracties van Onafhankelijk Moerdijk, VVD en CDA. Dit gesprek vond ik nodig om vertrouwen te krijgen in de slagingskans van deze formatiepoging. Nadat de drie partijen zich daar positief over hebben uitgelaten, heb ik de opdracht aanvaard.

Vervolgens ben ik samen met de gemeentesecretaris, de bestuursadviseur en de griffier aan de slag gegaan met het schrijven van een programma. De basis voor het programma is gevormd door punten die door de drie partijen zijn aangedragen. Deze punten zijn aangevuld met bouwstenen uit het overdrachtsdocument 'Mijlpalen en Bouwstenen'.

Op 15 mei is de eerste versie van het programma met de partijen besproken. Dit heeft geleid tot een tweede versie welke op 18 mei aan de partijen is voorgelegd. De partijen zijn vervolgens in een bijeenkomst op 23 mei tot de definitieve versie gekomen. Deze laatste versie is op vrijdag 25 mei door de fractievoorzitters ondertekend, waarmee de formatie als afgerond kan worden beschouwd.

Ik dank alle partijen voor hun inzet om tot dit programma te komen. Een programma waar de gemeente Moerdijk trots op mag zijn en waar de gemeente de komende bestuursperiode mee vooruit kan.

Een woord van dank aan de ambtelijke organisatie vind ik op zijn plaats. Deze heeft zich van zijn beste kant laten zien, door hun snelle en adequate bijdrage aan de totstandkoming van dit coalitieprogramma. Tenslotte dank ik Monique van Bavel, Mireille de Groot en Ricus Tiekstra voor hun inzet en hun bijdrage in dit traject.

Etten Leur, 25 mei 2018

Heleen van Rijnbach

Inleiding

Moerdijk, de wereld van verschil, verdient mooie plaatsen waar het veilig, prettig en comfortabel leven is. Daar heeft het huidige beleid en werk al veel aan bijgedragen en dat zetten we dan ook graag voort. En natuurlijk gaan we waar het kan óók aan de slag met nieuwe ambities. Wij kiezen voor **Krachtig, Ondernemend, Partnerschap**. Dat zijn voor ons dé kernwoorden voor de komende periode in Moerdijk. Samen met u gaan wij, Onafhankelijk Moerdijk, VVD en CDA enthousiast en met ambitie aan het werk.

Krachtig: zelfredzaam en 'samenredzaam'

We kiezen voor **Krachtig**: een stevige culturele waarde die je vindt in de vele verenigingen, bij vrijwilligers, mantelzorgers in alle mooie dorpen en stadjes die onze gemeente rijk is. We staan samen met onze organisatie en raadsleden graag tussen onze inwoners. Waar het kan ondersteunen we hen, als het nodig is vangen we hen op. We bouwen aan eigen kracht, elkaars kracht en de kracht van de samenleving. Zelfredzaamheid en 'samenredzaamheid' zijn hierbij uitgangspunten.

Met **Ondernemend** zijn schep je kansen! Kansen die we graag benutten voor en met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. Iedereen moet de ruimte krijgen om initiatieven te ontplooiën. Ook als die niet helemaal passen binnen de inhoudelijke en technische richtlijnen die binnen de gemeente gelden. Een juiste balans tussen een goed ondernemersklimaat gericht op duurzaamheid en de leefkwaliteit voor onze inwoners heeft daarbij onze aandacht.

Partner in het netwerk

We staan voor **Partnerschap**, want dat past bij deze tijd. Samenleven en samenwerken in onze lokale democratie veranderen. Dat vergt vernieuwing van samenspraak en participatie. Van ons, van iedereen. We vragen om mee te denken, mee te praten en mee te doen. We bieden samenwerking, betrokkenheid en (nog meer) ruimte voor innovatieve inwoners en ondernemerschap. Meer en meer worden we partner in een netwerk van onze inwoners, ondernemers en samenwerkende organisaties.

Deze kernwoorden zijn vertaald in dit coalitieprogramma. In de volgende programma's beschrijven we vooral onze nieuwe ambities en beleidsintensivering.

1. Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk
2. Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk
3. Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk
4. Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben
5. Partnerschap in een veranderende samenleving

We staan open voor elkaar, luisteren naar elkaar en gaan uit van de kracht van Moerdijk!

1. Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor behoud van onze leefbaarheid.

Om de eigen doelstellingen én de beoogde nationale, internationale doelstellingen te halen, gaan we onze inzet op dit thema de komende periode vergroten. We brengen in kaart wat nodig is om de Energietransitie uit te voeren. Dit leidt tot een plan van aanpak. Daarvoor gebruiken we de periode 2018-2019 en vanaf 2020 werken we aan uitvoering van de doelstellingen.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaat- en energietransitie gaat ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

Beleidsvoornemens

Milieu

Het uitgangspunt bij milieubeleid is het voorkomen van verdere (lucht)vervuiling. We streven naar een nadrukkelijke samenhang tussen milieubeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.

Bij het beheer van onze openbare ruimte hebben we steeds meer aandacht voor de inpassing van natuur en biodiversiteit, bijvoorbeeld door de geplande aanleg van bijenlinten. Op langdurig lege plekken realiseren we groenvoorzieningen.

We geven prioriteit aan de aanpak geluidsoverlast A4.

Duurzame energie

We zetten erop in om bij het realiseren van grootschalige duurzame energieprojecten een deel van de opbrengst ten goede te laten komen aan onze inwoners zoals bij de "dorpsmolens".

Voor zonne-energie en andere alternatieve energiebronnen ontwikkelen we een visie in 2019. Hierin betrekken we nadrukkelijk de aardgastransitie en "zon op land".

De gemeentelijke openbare verlichting wordt de komende jaren gefaseerd omgebouwd naar LED verlichting.

Ook is de ambitie het totale gemeentelijke wagenpark en de gemeentelijke eigendommen zoals gemeenschapshuizen, sportcomplexen en zwembaden stapsgewijs te verduurzamen. We komen met een plan van aanpak inclusief financiële consequenties in 2019.

Bij een grotere inzet op energietransitie hoort intensivering van de samenwerking met partners zoals Energiek Moerdijk, STEM, Woonkwartier, onderwijs, verenigingen etc. om onze doelen te bereiken.

Ook kijken we naar innovatieve samenwerkings- en financieringsvormen.

Zoals uit bovenstaande blijkt zijn we voor duurzame energie, maar we zijn van mening dat er geen plaats meer is voor meer windmolens bij onze kernen en het buitengebied, die zijn er al genoeg in Moerdijk en omstreken. Mocht er toch een vraag komen vanuit de andere overheden dan gaan we ons hier als gemeente samen met de inwoners tegen verzetten.

Klimaatadaptatie

Aan de opgave op het gebied van klimaatadaptatie geven we onder meer invulling door in overleg met onze partners het Verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan/Afvalwaterplan 2020-2024 op te stellen en de bijbehorende investeringsagenda te realiseren. Dit heeft een relatie met de manier waarop we kijken naar de inrichting van de openbare ruimte en de rol van water en groen hierin. We leggen

gescheiden rioolstelsels aan, koppelen hemelwaterafvoer af, creëren retentiegebieden en dringen het verhard oppervlak terug.

In combinatie met de ontwikkeling Fijnaart West maken we een aantrekkelijk gebied voor recreatieve doeleinden rondom de waterretentie.

Omgevingsvisie

Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet stellen we de Omgevingsvisie op, samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Daarbij zullen we ook moeten bepalen welke leefomgevingsaspecten in relatie tot de gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen in bepaalde gebieden het belangrijkste zullen zijn (luchtkwaliteit, geluid etc.). Een implementatieplan hiervoor wordt vormgegeven in 2019.

Op alle fronten vinden we het van belang dat duurzaamheid terugkomt. Dit geldt ook voor onze eigen inkoopactiviteiten. Daarbij besteden we in elk raadsvoorstel, daar waar relevant, aandacht aan duurzaamheid.

2. Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne woning en een omgeving die prettig en veilig voelt, is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

Vergrijzing, terugloop van het aantal inwoners en daarmee mogelijk verlies van voorzieningen is een landelijke tendens in dorpen en kleine steden. Door nog meer aan te sluiten bij de behoeften van de inwoners en inventief te zijn met aanbieden van (bereikbare) voorzieningen of alternatieven kan het gevoel van prettig wonen en leven behouden blijven.

Woningbouwontwikkeling staat voor alle partijen hoog op de prioriteitenlijst. Dit komt terug in een gevarieerd woningaanbod in alle kernen. We kijken verder dan vandaag door rekening te houden met de vraag van morgen. Inwoners bepalen welk type woning het best bij hen past. De kwaliteit van het woningaanbod en de veranderende kwaliteitseisen worden in samenwerking met woningcorporaties bespreekbaar gemaakt. Hierbij wordt ook ingezet op een betere verdeling van de beschikbare capaciteit (waaronder een aanpak van scheef-wonen), die past bij de opbouw van de bevolking. Dit komt terug in prestatieafspraken. De invoering van een huisvestingsverordening wordt daarbij overwogen.

Beleidsvoornemens

Woningbouw

Gezien de grote opgave die er ligt, investeren we fors in bouwen in Moerdijk. We hebben de ambitie om de te bouwen voorraad te realiseren vóór 2025, inclusief 825 woningen als het Logistiek Park Moerdijk wordt geaccordeerd. Daarbij gaan we actief op zoek naar partijen die willen bouwen. Bij wat en hoe we bouwen is de vraag het leidend principe.

Om Moerdijk voor jongeren aantrekkelijk te houden stimuleren we nieuwbouw van starterswoningen en continueren we de starterslening

Om een aantrekkelijke woonomgeving te kunnen blijven aanbieden, maar ook om nieuwe inwoners aan te trekken, ontwikkelen we aansprekende woonconcepten. Dit betreft zowel architectuur, inrichting van de wijken, als duurzaamheid. Wij geven woonconcepten vorm die uniek zijn voor de markt in onze regio. Dit betekent extra ambtelijke capaciteit voor projecten, zodat bijvoorbeeld aanvragen voor bedrijven en woningbouw niet hoeven te wachten. We vinden het belangrijk dat ook de mogelijkheid wordt geboden dat partijen zelfstandig bestemmingsplannen maken die de gemeente vervolgens toetst.

Als de vraag er is zijn wij bereid om meer woningen te realiseren dan de huidige capaciteit.

Accommodaties en voorzieningen

In Willemstad, Klundert, Fijnaart en Zevenbergschen Hoek vinden haalbaarheidsonderzoeken plaats naar nieuwbouw of renovatie van onderwijsvoorzieningen. We brengen specifiek voor gemeenschapshuizen de beschikbaarheid en kosten in kaart, waarbij we streven naar een optimaal gebruik waarbij de exploitatie in balans is. We zetten in op een samenhangend aanbod voor sport en cultuur binnen de gemeente. In dat kader onderzoeken we de inzet en de mogelijkheden van de aanwezige accommodaties zoals De Schuur, De Kristal en de Moerdijkzaal.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van (de voorzieningen in) de kernen, het Haven- en Industrieterrein en de aanpalende gemeenten per openbaar vervoer blijft een nadrukkelijk aandachtspunt. Hiervoor werken

we met partners aan het inzetten van nieuwe vormen van openbaar vervoer en een pilot voor nieuwe vormen van openbaar vervoer tussen onze kernen. We spannen ons in voor een betere bereikbaarheid van het Industrieterein.

De toenemende verkeersdruk op o.a. de rijks- en spoorwegen zorgt voor nadelige leefbaarheidseffecten. We blijven ons inspannen om (versneld) maatregelen gerealiseerd te krijgen door samenwerking met omliggende gemeenten, de Regio West-Brabant, Rijkswaterstaat, Prorail en het ministerie van I&W.

Veilige buurt

BOA's en wijkagenten zijn herkenbaar en zichtbaar in de verschillende wijken en kernen. Om dit te realiseren breiden we de capaciteit van onze BOA's uit voor verkeershandhaving en toezicht op drukke plekken, bijvoorbeeld in Willemstad tijdens evenementen of drukke weekenden. We trekken hiervoor structureel € 100.000 extra uit.

De wijktoezichtprojecten willen we voortzetten en waar nodig uitbreiden. We blijven inzetten op een veilige buurt voor iedereen, in samenwerking met bewoners, ondernemers, verenigingen en partners in de wijk. Buurtpreventieteams blijven belangrijk, niet alleen om inbraken te voorkomen, maar ook om de sociale cohesie te versterken.

Kwaliteit openbare ruimte en verkeersveiligheid

We pakken verrommelde plekken aan en investeren om hier iets moois van te maken. We gaan onder andere aan de slag met:

- Klundert; de Bult van Pars: herontwikkelen tot woningbouw
- Zevenbergen; de entree Hazeldonkse Zandweg: de weg aanpakken inclusief de kruising met de Prins Hendrikstraat, daarnaast een transformatieplan voor het gebied Hazeldonkse Zandweg, de Hil en het St. Jozefplein.
- Diverse locaties in Fijnaart
- Zevenbergschen Hoek; locatie van der Made.

We hebben blijvend aandacht voor een hoog kwaliteitsniveau voor het onderhoud van fietspaden trottoirs, straten, wegen, berm en plantsoenen. We leggen hierbij een accent op voldoende speelruimte- en groenontwikkeling.

Het goed inrichten van de openbare ruimte is belangrijk voor de verkeersveiligheid. Naast fysieke maatregelen zoals verkeersveilige schoolzones en schoolroutes wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding en bijscholing. We willen stimuleren dat ouderen langer thuis blijven wonen; veilige en toegankelijke (loop)routes naar veel bezochte voorzieningen horen daarbij.

We blijven inzetten op het weren van sluipverkeer uit onze kernen, zoals aan de Steenweg in Moerdijk, de Hoogstraat in Klundert en de Hoofdstraat in Zevenbergschen Hoek.

Voor de verkeersveiligheid trekken we extra middelen uit voor de projecten die uit het verkeersveiligheidsplan komen dat in het najaar 2018 gereed zal zijn. Het gaat hier om circa € 1,5 miljoen (incidenteel) voor verkeersveiligheid en € 100.000 extra voor het beheer van extra fietsroutes (structureel). We geven prioriteit aan de Appelaarsedijk, we willen nadrukkelijk de aandacht voor de verkeersoverlast aan de Oudemolensedijk en dringen bij de provincie aan op de aanleg van de rotonde in de provinciale weg bij Langeweg.

De randweg Klundert en Noordelijke Randweg Zevenbergen worden deze periode gerealiseerd.

Veiligheid

Veiligheid is van ons allemaal en is een integraal onderdeel in ons denken en handelen. Met de 4^e zeehaven van Nederland binnen onze gemeentegrenzen betekent dit dat we fors investeren in veiligheid op het industriegebied Moerdijk. Er wordt continue aandacht gegeven en gevraagd voor de veiligheidsrisico's op de industrieterreinen en vervoer via spoor, weg, water en buisleidingen. We zetten in op actiegerichte samenwerking met alle Nederlandse zeehavens op het gebied van havenveiligheid, inclusief bestrijding van (milieu)criminaliteit en smokkel (drugs, mensen etc.) We gaan in deze bestuursperiode actief aan de slag met de realisatie van de visie: "Ons spoor naar de toekomst". Dit houdt in; het lobbyen voor het realiseren van een dedicated goederenspoorlijn waarbij de kernen worden ontlast en het Industriegebied Moerdijk beter wordt aangesloten op het landelijke spoorwagennet. Ook zetten we in op veiligheid van andere bedrijventerreinen zoals Dintelmond. Daarbij versterken we de samenwerking met het bedrijfsleven en faciliteren we een verbeterde samenwerking tussen ondernemingen onderling.

4. Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben

Veel mensen hebben het 'goed' in Moerdijk. Ze hebben een baan, een inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd, geaccepteerd en beschermd. Gelukkig zijn veel mensen daarmee 'zelfredzaam'. Dat stimuleren we als gemeente waar mogelijk. Voor een beperktere groep is zelfredzaamheid een te hoog doel. Voor die mensen - zowel jeugdigen als volwassenen - zorgen we dat ondersteuning dichtbij is, met aandacht voor kwetsbare en eenzame inwoners en voor mantelzorgers.

Vergrijzing, zeker in kleine kernen, zet de zelfredzaamheid van mensen onder druk en leidt mogelijk tot toenemende eenzaamheid.

Beleidsvoornemens

Ondersteuning

Onze gemeenschapshuizen, dorpshuizen en wijkgebouwen richten we waar mogelijk in als Huizen van de Wijk. Deze huizen moeten een plek zijn waar inwoners alle hulpvragen kunnen stellen en voorlichting kunnen krijgen. Medewerkers van de gemeente zijn waar dat kan en nodig is in de kernen aanwezig om deze ondersteuning vorm te geven.

Gemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang van mensen met een psychiatrische achtergrond en/of licht verstandelijke beperking. Dit vraagt om een integrale aanpak en investering in de sociale structuur, een inclusieve samenleving en zorgzame wijken.

Maatwerk in het sociaal domein willen we bereiken door preventie en vroeg-signalering en door een integrale benadering van meerdere problemen binnen één gezin (1 gezin, 1 plan). Daarnaast zet de gemeente in op concrete problemen zoals huiselijk geweld, gezinnen met meervoudige problemen en overlastsituaties.

In de komende periode maken we werk van de transformatie in het sociaal domein, waarin we samenhang in beleid aanbrengen en de dienstverlening naar onze inwoners vereenvoudigen en verbeteren.

Vanaf oktober 2018 starten we met een structurele aanpak voor mensen met verward gedrag.

In 2019 stellen we een plan van aanpak op voor intensivering van de ondersteuning van laaggeletterden.

We zetten in op preventie van armoede, schulden en nazorg bij schuldhulpverlening. Halverwege deze raadsperiode evalueren we de Nota Armoedebeleid 2018 - 2021. Om mensen in een uitkeringssituatie te stimuleren aan het werk te gaan wordt de mogelijkheid onderzocht de kosten voor woon- werkverkeer te vergoeden. Dit doen we om de mogelijke armoedeval te voorkomen.

Zorg

We organiseren de zorg 'dichtbij'. Zo continueren en versterken we het werk van 'de wijkzuster' door het structureel maken van de extra financiële bijdragen van de gemeente. Jaarlijks evalueren we deze bijdrage. De dienstencheques zetten we blijvend in.

Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers brengen we naar een hoger niveau via een gecoördineerde aanpak en het opzetten van respijtzorg voor mantelzorgers.

In 2019 starten we een haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een zorgvoorziening ten behoeve van respijtzorg.

3. Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekt buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen, resulteren in aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit welke ondermijnende effecten kan hebben op onze samenleving. Dit is een keerzijde in de vorm van illegale economische activiteiten.

De economische positie van de gemeente wordt in de komende bestuursperiode verder uitgebouwd door economische kansen te benutten, met oog voor de effecten op de leefbaarheid van onze kernen. We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

Beleidsvoornemens

Haven en Industrieterrein

Met de Havenstrategie Moerdijk 2030 zetten we in op economische ontwikkelingen in balans (People, Planet, Profit). In 2018 brengen we een versnelling aan in de Uitvoeringsagenda Havenstrategie Moerdijk. Daarnaast verkennen we de meerwaarde van een intensieve samenwerking tussen het Havenbedrijf Moerdijk en het Havenbedrijf Rotterdam, als basis voor een eventuele participatie.

We continueren de inzet om het Logistiek Park Moerdijk (LPM) te ontwikkelen en tot volledige realisatie te komen van het flankerend maatregelenpakket. Dit is onderdeel van een brede economische agenda waarin we de economische kracht van het haven en -industrieterrein waar mogelijk koppelen aan lokale en regionale opgaven. We zetten ons in om samen met andere overheden en partners te investeren in een voorziening met een forse extra capaciteit voor het parkeren van vrachtwagens en het tegengaan van overlast en criminaliteit.

Wat betreft de verbinding tussen het Industrieterrein Moerdijk en toekomstig LPM is het de ambitie de zogenaamde interne baan te ontwikkelen op basis van innovatieve concepten, waarbij sprake is van de nieuwste beschikbare technieken om het vernieuwende en duurzame karakter van het Logistiek Park vorm te geven.

Ondernemers

Versterking van het accountmanagement binnen de gemeente richting bedrijven vormt een speerpunt. Hiermee worden ondernemers ontzorgd. Een faciliterende en verbindende rol van de gemeente biedt mogelijkheden. Ter versterking van de lokale economie voeren wij een onderzoek uit naar de wijze waarop lokale ondernemers een rol kunnen krijgen in de uitvoering van lokaal economisch beleid. Doelstelling hierbij is dat ondernemers gezamenlijk meebeslissen over investeringen in de economische aantrekkelijkheid en het vestigings- en ondernemersklimaat van de gemeente. Dit zou kunnen door middel van het oprichten van een gemeente-brede ondernemerskoepel.

Gewenste effecten:

- sterkere kern overstijgende samenwerking tussen ondernemers(verenigingen)
- overkoepelende belangenbehartiging van Moerdijkse ondernemers
- sterkere positionering en profilering van Moerdijkse economische belangen

In deze bestuursperiode realiseren we het centrumplan Zevenbergen. Kwaliteit van het centrum staat voorop. Ondernemers en omwonenden worden tijdens de bouw zo goed mogelijk ondersteund, overlast wordt zoveel als mogelijk beperkt en waar problemen tijdens de bouw ontstaan worden deze coulant opgelost. We starten tijdens deze bestuursperiode een haalbaarheidsonderzoek om in een tweede fase de Roode Vaart volledig doorvaarbaar te maken. Onderdeel hiervan is een verkenning naar mogelijkheden van cofinanciering en het creëren van een reserve binnen de eigen gemeentebegroting.

Vitale centra

We investeren fors in de centra van onze kernen met € 5.000.000 (incidenteel). We gaan aan de slag met:

- Klundert: we benutten de recreatieve kansen van Bottekreek en ondersteunen planologisch de ontwikkeling van detailhandel in het centrumgebied Klundert. De gemeente zet in op verkeersveiligheid, organiseren van parkeren en bevoorrading, alsook een aantrekkelijk en compact winkelhart.
- Fijnaart: de Kerkring wordt opgeknapt en we onderzoeken de mogelijkheden om de supermarkt naar het centrum te verplaatsen.
- Willemstad: parkeren aan de oostkant van de jachthaven wordt gerealiseerd ten behoeve van langparkeerders, onder andere voor de jachthaven.

Toerisme

Het benutten van de toeristische potentie van de kernen van Moerdijk heeft prioriteit. We continueren dit beleid en intensiveren dat op een aantal onderdelen.

We zetten in op onderhoud van onze verdedigingswerken. Onlangs is een visie opgesteld die als leidraad dient en prioriteiten stelt voor het onderhoud en renovatie van de verdedigingswerken. Na vaststelling van deze visie door de gemeenteraad volgt een onderzoeksfase waarin we de haalbaarheid, ontwerp en inrichting van de verschillende onderdelen onderzoeken en beschrijven.

Op 31 oktober 2016 is NLDelta Biesbosch-Haringvliet benoemd tot één van de vier mooiste natuurgebieden van Nederland als onderdeel van het programma 'Nationale Parken van Wereldklasse' van het Ministerie van EZ. We onderzoeken de kansen in dossier NLDelta voor Moerdijk.

In 2019 schaffen we de gebruiksvergoeding voor terrassen voor ondernemers af.

Arbeidsmarkt

De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel wordt een steeds belangrijkere vestigingsvoorwaarde voor bedrijven. Dit vraagt dan ook om samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijs en ruimte voor praktische experimenten vanuit het Werkplein. Naast de aandacht voor het plaatsen van mensen bij bedrijven, gaan wij ook onderzoeken of er mogelijkheden zijn om mensen vanuit een uitkeringssituatie met scholing naar een baan te begeleiden in de zorg. We starten een project met het inzetten van mensen in uitkeringssituaties ter verbetering van de openbare ruimte.

We onderzoeken of en hoe de vestiging van arbeidsmigranten (regionale opgave) en de integratie in de Moerdijkse samenleving kan bijdragen aan het lokale arbeidspotentieel en de leefbaarheid van onze kernen.

Er moet aandacht zijn voor participatie van statushouders in de samenleving en hen bij voorkeur te begeleiden naar een betaalde baan. Wij willen dat het vinden van werk en inburgering meer wordt gekoppeld. We initiëren een pilot voor statushouders waarbij werken, het opdoen van kennis van de Nederlandse cultuur, begeleiding en het leren van de Nederlandse taal centraal staan.

Jeugdzorg

We willen goede jeugdzorg in Moerdijk. We bewaken dit met behulp van de kwaliteitsmonitor die momenteel in ontwikkeling is. In de komende jaren ligt er een grote uitdaging op financieel gebied. De bestemmingsreserve Sociaal Domein lijkt nu voldoende, maar gezien het structurele tekort op Jeugdzorg en de afloop van de budgetneutraliteit in 2020 is de kans groot dat, bij het niet nemen van maatregelen, binnen twee jaar deze bestemmingsreserve is uitgeput en er een begrotingstekort ontstaat van minimaal € 1,3 miljoen. We voeren in 2018 een verdiepend onderzoek uit naar de financiën binnen de Jeugdzorg.

Terugdringen administratieve lasten

De administratieve lastendruk en regeldruk voor de zorgsector op meerdere gebieden, bijvoorbeeld bij hulp in de huishouding en de Wet Maatschappelijk Ondersteuning dringen we terug. Dit doen we zodat er meer ruimte en middelen overblijven voor de daadwerkelijke ondersteuning van mensen. Het gaat daarbij om een goede balans tussen het verminderen van de administratieve lastendruk en het op een juiste wijze verantwoording afleggen. Wij organiseren schrapsessies met professionals. Hiermee zetten we fors in op minder bureaucratie en minder regels.

5. Partnerschap in een veranderende samenleving

Voor ons vormen samenwerking en participatie de sleutels tot succes. De veranderende samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijk opgaven. Daardoor is de gemeente steeds meer aangewezen op initiatieven vanuit diezelfde samenleving. Dat betekent dat de gemeente zich moet positioneren als onderdeel van de samenleving.

Het gaat niet alleen om een andere houding van de gemeente, maar ook om een andere verhouding tussen inwoners, ondernemers, onze partners en de gemeente. Het is goed om te beseffen dat tegelijkertijd de discussie over de veranderende samenleving en de rol van de gemeente daarin ook invloed heeft op de rol van de raad. Complexe opgaven vragen om een sterke lokale democratie en bestuur dat in staat is problemen op te lossen en dat te doen op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.

Beleidsvoornemens

Inwonersparticipatie

We stellen een overkoepelende visie (inwoners)participatie op, waarbij het uitbouwen van het gebiedsgericht werken een belangrijk onderdeel is. Versterking van het ambtelijk apparaat is op dit onderdeel noodzakelijk (€ 180.000 structureel). We gaan hierbij voor resultaatgerichte uitvoering van de gebiedsplannen, voor en met onze inwoners, met brede ondersteuning van de gemeente. We verwachten dat de aanspreekpunten binnen de gemeente over voldoende doorzettingskracht binnen de gemeentelijke organisatie beschikken, zodat inwonersparticipatie op een goede manier gestalte kan worden gegeven.

We willen de stads- en dorpsstafels verder vormgeven met integratie van de nog bestaande stads- en dorpsraden met als doel het vergroten van de inwonersvertegenwoordiging zodat besluiten op een gedragen manier tot stand komen.

Inwonersinitiatieven ondersteunen we door extra middelen beschikbaar te stellen (€ 50.000 structureel) die regel-arm kunnen worden ingezet.

Regionale samenwerking

In relatie tot (veer)krachtig bestuur gaan we de voor ons relevante samenwerkingsverbanden opnieuw bezien, zowel op het gebied van slagkracht als vanuit democratische legitimatie. Dit in het licht van een aantal maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven, zoals de toenemende tweedeling in de maatschappij, ondermijnende criminaliteit, digitalisering, bevolkingskrimp en de energie- en klimaattransitie.

We willen slim samenwerken. Dit doen we om krachtenbundeling en kwaliteitsverbetering te realiseren. Met regionale samenwerking zoeken we aansluiting bij de partner(s) die het beste bij een bepaald vraagstuk past of passen. Daarbij maken we gebruik van bestaande samenwerkingsverbanden.

Bestuurlijke vernieuwing

Als raad, college en ambtelijke organisatie gaan we met elkaar in gesprek over de versterking van de Moerdijkse democratie en we gaan met elkaar na welke rolverdeling hierbij past. We gaan aan de slag met experimenten, waarbij gezocht wordt naar innovatieve vormen van democratie.

De gemeentelijke organisatie 'Van goed naar beter'

We werken aan een gemeentelijke organisatie die een krachtige en ondernemende partner is. Inwoners en ondernemers nemen steeds vaker initiatieven en regie in een snel veranderende netwerksamenleving. We zetten in op een gemeentelijke organisatie die zich ontwikkelt naar een flexibele organisatie die schakelt tussen lokaal, regionaal, provinciaal en nationaal niveau. We richten

ons op het faciliteren van een comfortabele, prettige en veilige samenleving waarbij de inwoner en zijn leefwereld centraal staan. Met oog voor de menselijke maat en toekomstgericht.

Dienstverlening en informatisering

Vanuit het oogpunt van verbetering van onze dienstverlening en goed werkgeverschap investeren we in de aanpassing van het gemeentehuis. Het gaat hier om een eigentijdse gemeentehuis, een vernieuwd werkplekconcept en benodigde technische aanpassingen in de overige delen van het gemeentehuis. Indien bestaande vervangingsbudgetten niet toereikend zijn, doen we voor benodigde middelen een beroep op de algemene reserve.

De digitale transformatie is een kans om te investeren in de kwaliteit van de dienstverlening. We bouwen verder aan een stabiele, maar wendbare gedigitaliseerde organisatie. We geven aandacht aan ondersteuning aan degenen die minder vanzelfsprekend hun weg vinden in de digitale samenleving.

Om de organisatie beter in staat te stellen te sturen op de toegevoegde waarde die we kunnen leveren in de samenleving zetten we in op de verbetering van sturingsinformatie.

De belangrijkste opgave vanuit het thema informatisering is het inrichten van strategisch informatiemanagement. Het volwassenheidsniveau van de gemeentelijke informatiehuishouding moet omhoog. We maken eerst de stap naar een samenhangende informatievoorziening binnen de domeinen. Daarna werken we door naar een organisatie-breed informatiemanagement. In 2019 wordt Geo-data (verkorte naam voor geografische informatie) gevormd tot een instrument op basis waarvan beleidsvoorbereiding en besluitvorming kan plaatsvinden. De gemeente zorgt ervoor dat privacy gewaarborgd blijft door bewuste keuzes te maken en een juiste balans te creëren tussen veiligheid en privacybescherming in relatie tot individuele belangen van inwoners en de maatschappij als geheel.

6. Financiële paragraaf

Moerdijk is een financieel gezonde gemeente. Ook in deze raadsperiode zetten we er op in dat dat zo blijft. Het uitgangspunt is geen verhoging van de onroerende-zaakbelastingen (OZB), anders dan de gebruikelijke indexering en autonome ontwikkelingen. Wij vinden dat leges en tarieven voor gemeentelijke diensten waar mogelijk kostendekkend moeten zijn. In de komende periode gaan we hierover met de raad in gesprek.

In onderstaande financiële doorrekening is aangegeven wat het effect van het coalitieakkoord op het financiële meerjarenperspectief is. De structurele lasten die zijn verwerkt komen jaarlijks terug in de gemeentelijke exploitatie. De eenmalige investeringen leveren jaarlijks kapitaallasten op. Uiteraard komen deze ook ten laste van de exploitatie.

Bij deze doorrekening zijn we uitgegaan van de cijfers zoals die zijn gepresenteerd in de concept-Kadernota 2019-2022. Deze kadernota toont voor de jaren 2019 tot en met 2022 nog een beschikbare ruimte van circa € 1 miljoen in 2019 oplopend tot € 2 miljoen in 2022. Het gaat wel om een **beleidsarme** kadernota, waarin diverse nieuwe ontwikkelingen en ambities nog niet zijn meegenomen. Afwegingen en keuzes hierover zullen in het begrotingstraject 2019 moeten plaatsvinden, wat uitmondt in de conceptbegroting 2019-2022 die ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden.

Coalitie-akkoord 2019-2022: doorrekening financiële consequenties (voorlopig)

Omschrijving	Kosten	I/S	Dekking	Jaarlijkse lasten				
				2019	2020	2021	2022	
Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk								
Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk								
1	Uitbreiden capaciteit boa's	100.000	S	begroting	100.000	100.000	100.000	100.000
2	Verbetering verkeersveiligheid *	1.500.000	I	afschr.in 40 jr	76.500	75.525	74.550	73.575
3	Beheer extra fietsroutes	100.000	S	begroting	100.000	100.000	100.000	100.000
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk								
4	Vitale centra *	2.500.000	I	afschr.in 40 jr	127.500	125.875	124.250	122.625
4	Vitale centra **	2.500.000	I	reserves	-	-	-	-
5	Afschaffen leges terrasvergunningen	7.000	S	begroting				
Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben								
6	Aanpassen toegankelijkheid bijstandsvoorzieningen	p.m.						
Partnerschap in een veranderende samenleving								
7	Uitbreiding 0,5 fte wethouder	45.000	S	begroting	45.000	45.000	45.000	45.000
8	Ondersteunen burgerinitiatieven	50.000	S	begroting	50.000	50.000	50.000	50.000
9	Uitbreiding capaciteit gebiedscoördinatoren	180.000	S	begroting	180.000	180.000	180.000	180.000
Totaal					679.000	676.400	673.800	671.200
* Bij deze investeringen wordt er vanuit gegaan dat deze verplicht moeten worden afgeschreven. De kosten in 1x dekken uit de algemene reserve is dan niet mogelijk.								
Wanneer t.z.l. over deze investeringen een concreet voorstel aan de gemeenteraad wordt gedaan, moet de vraag gesteld worden of de algemene reserve wordt ingezet voor dekking van de kapitaallasten voortvloeiende uit de betreffende investering of dat dekking van de kapitaallasten binnen de reguliere exploitatie moet worden gezocht. Vooralsnog is uitgegaan van het laatste. Dit heeft de voorkeur.								
** Bij de Vitale centra is voorlopig aangenomen dat de totale investering van € 5 miljoen voor 50% in 1x kan worden gedekt uit reserves en dat 50% verplicht moet worden afgeschreven								

Zevenbergen, 25 mei 2018

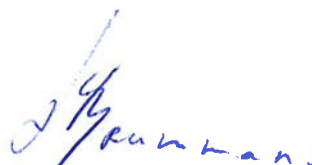
Handtekeningen

C.J.A. van Dorst
Fractievoorzitter OM

A.M.J. Dingemans
Fractievoorzitter VVD

D.J. Brummans
Fractievoorzitter CDA

